

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

TRINES HUS

STEVNS KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

23.01.2012
Mia Kroer Ræbild
2011-7.82.06/336-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Stevns Kommune
Tåstrupvej 33, 4672 Klippinge
Trines Hus
1983
Stuehuset af bindingsværk (ca. 1770).

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Trines Hus ligger i landsbyen Tåstrups østlige udkant, ud til hovedgaden.

Den énetages, stråtagte længe med heltag er ni fag lang og tre fag bred. På nordsiden er mod øst en lude og dernæst en bageovn, som dækkes af tagudhænget. Bygningen er opført i overkalket bindingsværk med gennemstukne bjælkeender og stor bjælkeafstand på en sokkel af syldsten. Rundt om hele bygningen ligger et bånd af pigsten. Bindingsværket omkring beboelsedelen mod vest er af egetræ, mens det er af fyrretræ omkring lo og stald mod øst. Gavltrekanterne er beklædt med lodretstillede brædder og er mod vest afsluttet af et vandbræt, der står mørkbejdset ligesom vindskederne. I gavltrekanter sidder et vindue. Under vandbrættet ses et halvtag af strå, der understøttes af simple skråstivere. Mønningen har kragtræer og i rygningen ses en hvidkalket ildstedsskorsten. Vinduerne er ældre en- eller torammede, opsprossede vinduer, undtagen det lille vindue øst for hoveddøren, der har blyndfattede ruder. I luden sidder et rundbuet støbejernsvindue og i østgavlen sidder en luge. Hoveddøren er en ældre fyldingsdør med små ruder i øverste del. Døren ind til loen er en todelt revledør, mens døren ind til stalden er en simpel revledør, begge med håndsmedede beslag. Døre, vinduer og luge er alle malet grønne.

I det indre er bygningen kendetegnet ved en oprindelig planløsning med forstue, centralt ildstedskøkken med kogeplads, nyere køkken med støbejernskomfur, stue med alkove og bilæggerovn, tre kamre mod vest, samt stald og lo mod øst. Hertil kommer ældre og traditionelle overflader på gulve, vægge og lofter, herunder beboelsedelens trægulv, enstens-vægge med limfarve og fritliggende bjælkelag med loftbrædder med og uden pyntelister. Endvidere er de gamle fyldings- og revledøre bevaret. Fra loen er der adgang til høløftet over beboelsen samt til et nyere toilet. Stalden, der udgøres af et kvadratisk rum i loen, har vægge af vandretstillede brædder og

Beboelsen ligger mod vest og stald og lo ligger mod øst.

gulv af pigsten. Endvidere er bevaret et aflukke til en gris samt tøjr og støbt fodertrug til en ko.

— BYGNINGSHISTORIE

Trines Hus blev opført omkring år 1770, og fungerede oprindeligt som stuehus til en af i alt ni gårde, der lå i landsbyen Tåstrup. Ved udflytningen i slutningen af 1700-tallet, som skete på godsejeren af Juellinge og Bregentveds befaling, forblev flere stuehuse i landsbyen for at sikre, at der var boliger og dermed arbejdskraft til rådighed for både bønder og herremænd.

I 1865 flyttede det nygifte par Jens Larsen og Maren Mortensen ind i huset, som de lejede af Bregentved. De fik to drenge og havde tillige en pige i pleje. Maren døde dog kort efter fødslen. Jens Larsen fandt derefter en husbestyrerinde, der kunne hjælpe med husholdning og børnepasning, og som det var skik og brug blev de gift kort efter. I 1882 fik de tvillingerne Trine og Maren, og familien talte nu syv medlemmer, så det var trange kår.

Trine, der egentlig hed Ane Katrine Larsen, kom tidligt ud at tjene. Allerede inden hendes konfirmation var hun blevet lille-pige på nabogården. Faren døde i 1896, 65 år gammel, og moderen døde elleve år efter, 61 år gammel. Trine var da 25 år gammel og stadig ugift.

Samme år købte Trine huset af Grevskabet Bregentved med Grev Moltke som sælger, for en sum af 1.430 kr. hvoraf de 630 kr. skulle betales kontant. Huset så dengang nogenlunde ud som i dag, dog hørte der også to små udhuse til. Det ene rummede brænde og tørv, mens det andet rummede hønsehold samt et lokum. Der hvor køkkenet er i dag, havde plejebarnet, Kirstine, sit kammer, og så længe hun levede foregik madlavningen på ildstedet inde i skorstenen. Trine udnyttede røgen i skorstenen til at ryge flæsk og pølser, som blev hængt op på en jernstang. Efterhånden var det den eneste åbne skorsten, der var tilbage i landsbyen og Trine tjente en ekstra skilling ved at ryge for andre. Der var ikke indlagt hverken vand eller elektricitet i huset, det kom der først i 1945.

Gulvene var oprindeligt lerstampede, men inde i stuen blev der lagt trægulv omkring år 1900. Efter at Trine solgte huset blev de lerstampede gulve erstattet med cementgulve.

Oprindeligt var alle tavlene lerklinede, men i løbet af 1800-tallet blev det almindeligt at erstatte lerklining med kalksten fra Stevns Klint.

Vestgavlen med halvtag.

I stalden havde Trine plads til en ko og en gris, og derudover havde hun høns, så hun kunne sælge lidt æg. Foran huset havde hun en lille blomsterhave og bagved havde hun en indhegnet kirsebærlund, der fungerede som hønsegård.

I 1934 dør Kirstine og Trine var nu alene tilbage i huset. Hun havde således ikke længere den beskedne plejeløn som biindtægt, og hun måtte holde op med at have ko, da Kirstine ikke længere var der til at trække omkring med den til græsning i kommunens vejkanter. Denne græsningsret havde Trine betalt en symbolsk pris for.

Efter Kirstines død fik Trine sin tvillingsøster Maren hjem til sig. Hun stod ellers for at blive gift med den mand, som hun havde været husbestyrerinde for i en årrække, men det blev forpurret. I 1953 kunne Trine og hendes søster ikke længere klare huset på egen hånd og de kom derfor på alderdomshjem, 71 år gamle. Marens psykiske tilstand blev forværret, hun havde i 1949 forgæves forsøgt at tage sit eget liv, og hun blev indlagt på et sindssygehospital, hvor hun døde kort efter. Trines gamle tuberkulose blussede op igen og i 1956 kom hun på Vintersbølle Sanatorium ved Vordingborg, hvor hun døde i 1962.

Trines hus blev sat til salg da hun kom på alderdomshjem i 1953. Det blev købt af den daværende nabo, idet det lå så tæt på nabogården, at det var praktisk at få rådighed over det, så det ikke kom til at ligge i vejen for en eventuel staldudvidelse. Huset stod tomt i en årrække, men lidt efter lidt begyndte ejeren at møblere det med tidstypiske møbler og andet løsøre. Efterhånden gav det en tro på, at der var en stor værdi i at lade Trines Hus stå som et synligt minde om Trines tilstedeværelse og dermed en periode i landsbyen Tåstrups historie.

I stalden blev der omkring 1980 indrettet et toilet til brug for de mange skolegrupper, der besøgte Trines Hus. I 1989 blev ovnen på nordsiden af huset retableret, baseret på fundamentrester og udseendet af en lignende ovn i et tilsvarende hus fra Tystrup, som ligger i Frilandsmuseet. Sydsiden fik nyt stråtag omkring 1997, og taget over ovnen blev nytækket omkring 2004.

I sommerhalvåret kan man besøge det lille private museum som Trines Hus har udviklet sig til.

KILDER

Trines Hus, Amtscentralen i Næstved og Jens Herluf Jensen, 1988.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Trines Hus knytter sig til beliggenheden ud til landsbyens hovedgade, hvor det sammen med de øvrige gårde indgår som en væsentlig del af landsbyens struktur og historiske miljø.

Hertil kommer grundens opdeling med dyrkningsareal nord for bygningen og haven syd for med et stort kastanjetræ og traditionelle vækster, samt vandpost og pigstensbelægning omkring bygningen, der alle er med til at understøtte det historiske miljø.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Bygningens kulturhistoriske værdi knytter sig i det ydre til længens lude, ildstedsskorstenen og den overdækkede bageovn. Hertil kommer de egnskarakteristiske træk med længens smalle hovedform, lerklinede tavler og overkalket bindingsværk med gennemstukne bjælkeender og stor stolpeafstand. Endvidere vidner sydmurens og østgavlens tavler af kalksten om, at man i 1800-tallet omsatte de lerklinede tavler med den lokale kalksten fra Stevns Klint, som blev brudt i herregården Gjorslevs brud. Tillige er det af kulturhistorisk værdi, at man anvendte det dyre og gedigne egetømmer til bindingsværket omkring beboelsesdelen og det billigere fyrretræ til stalden.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til længens ældre ruminddeling med beboelse mod vest, og stald og lo mod øst. Især er den centralt placerede ildstedsskorsten med kogeplads og åbning til bageovnen, samt det traditionelle køkken med støbejernskomfur kulturhistorisk værdifulde, idet de vidner om køkkenfunktionens udvikling gennem tiden. I forstuen kan man tillige se spor efter gruekedlen, der blev brugt til storvask.

I køkkenet og pigekammeret sidder der jernstænger foran vinduerne, kaldet Bulotti-stænger efter en russisk bandeleder, der i 1908 huserede på Køgeegnen, hvor han plyndrede, myrdede og ildspåsatte bygninger. Man var generelt så opskræmte ved episoderne, at man ønskede at beskytte sig selv mod unødige indtrængen og derfor sikrede vinduerne.

Tillige er der kulturhistorisk værdi ved den intakte lo og stald, der med sit bevarede staldinventar med aflukke til en gris, tøjr og støbt fodertrug til en ko samt høluge i gavlen, vidner om de beskedne landbrugsforhold man havde i et simpelt landarbejderhjem.

I forgrunden ses luden og dernæst den overdækkede bageovn.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Trines Hus knytter sig i det ydre til længens enkle og traditionelle fremtræden med syldsten, overkalket bindingsværk, træbeklædte gavle, ubrudt og stråtækt heltag med kragetræer, kraftig ildstedsskorsten i rygningen samt få vinduesåbninger, der primært orienterer sig mod syd. Hertil kommer nordsiden med sine knopskydninger i form af luden og bageovnen, der med sin rundede form stikker ud fra grundformen, men som sammenholdes af stråtaget, der favner bygningsformerne. Endvidere er der arkitektonisk værdi i gavlens halvtag, som opdeler og udnytter den store flade, i de gamle vinduer og døre med håndmede beslag og i bygningens enkle farveholdning i grøn og hvid.

Indvendigt er der arkitektonisk værdi i den oprindelige og enkle planløsning med beboelse mod vest, omkring det centrale ildsted, og stald mod øst. Hertil kommer de ældre og traditionelle overflader på gulve, vægge og lofter, herunder beboelsesdelens trægulv, enstensvæggene med limfarve og de fritliggende bjælkelag med loftbrædder med og uden pyntelister. Endvidere er der arkitektonisk værdi i de gamle fyldings- og revledøre.

I beboelsesdelens indre bidrager ildstedet inde i skorstenen, støbejernskomfuret og bilæggerovnen sammen med det fuldstændige fravær af moderne installationer til opretholdelsen af en oprindelig og særdeles autentisk atmosfære.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til den enkle og traditionelle bindingsværksslænge med alle ældre detaljer, herunder ubrudte tagflader, ildstedsskorsten, lude, bageovn, halvtag, gennemstukne bjælkeender, ældre vinduer, døre og luge. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning, herunder tavl med henholdsvis kalksten og lerklining samt både ege- og fyrrebindingsværk.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den oprindelige planløsning samt de ældre og oprindelige bygningsdele, herunder revle- og fyldingsdøre, de fritliggende loftbjælker og ildstedet samt staldens inventar og pigstensgulv. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at revledøren ind til stalden samt vinduet i gavltrekanten snarest istandsættes.